

Krystalklare kommaeregler

Startkomma

Synes du også, at
komma kan være
svært?

Bare rolig, hjælpen
er her!

Navn: _____

Klasse: _____

Hvorfor sætte komma?

Når du skriver en tekst, er indholdet det vigtigste. Men det er også vigtigt, at din læser forstår din tekst. Det hjælper kommaerne dig med.

I dette hæfte lærer du 7 huskereglene, som kan hjælpe dig, når du skal sætte komma.

Du kan bruge hæftet sammen med Leg og Lekties cirkel med kommaregler. Find den på næste side.

Hvad er en sætning?

En sætning består af forskellige sætningsled.

Du har en sætning, hver gang du har et udsagnsled og et grundled.

Udsagnsleddet markeres med en bolle (O), og grundleddet markeres med et kryds (X).

Bolden triller

X O

Læreren underviser

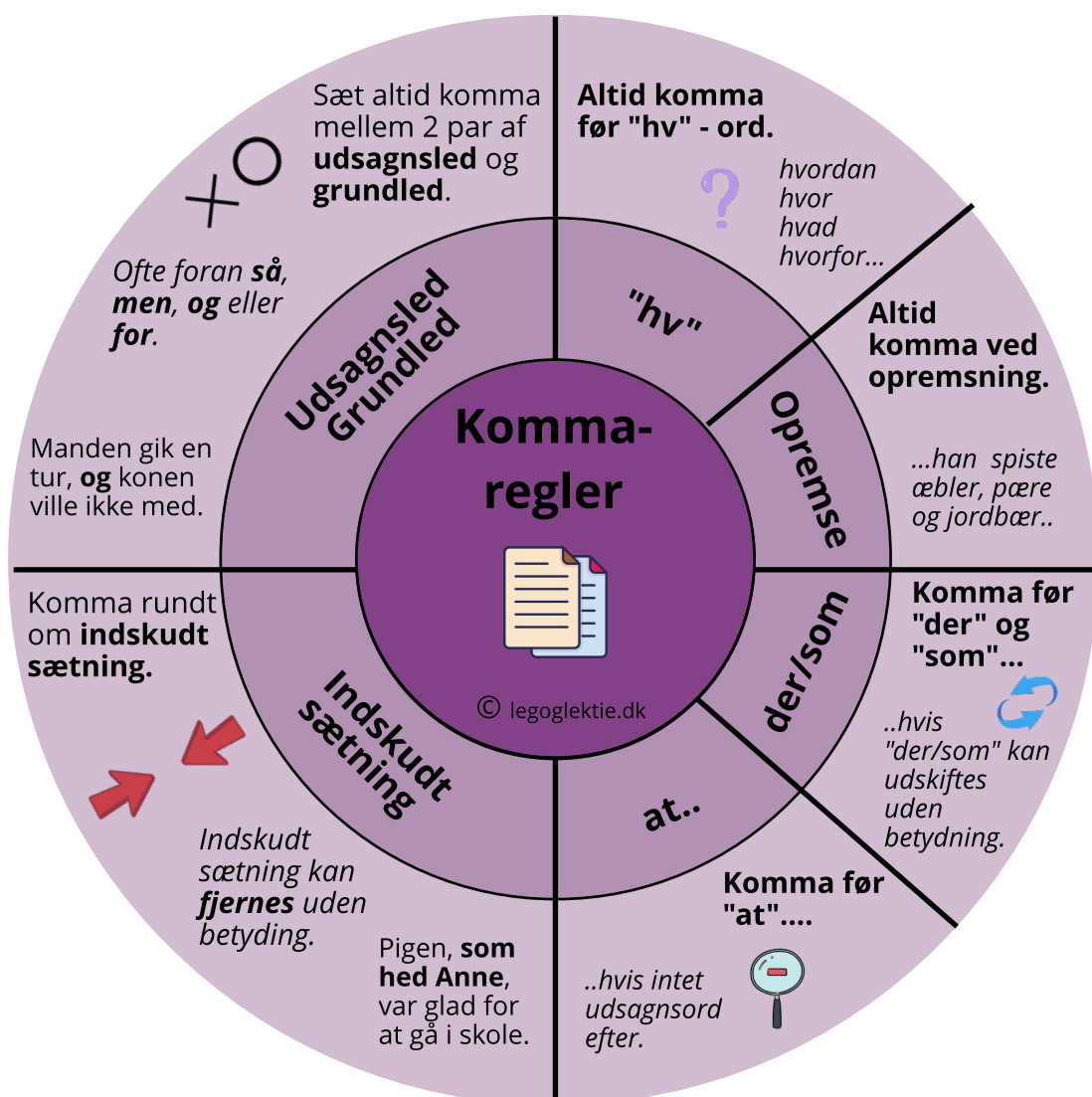
X O

Det sner

X O

Læringscirkel med kommaregler

Her er en cirkel med kommaregler. Klip den ud, evt. laminér og gem den, så du altid hurtigt kan finde kommareglerne frem.

Udsagnsled O og grundled X

Når du finder to sæt X og O i en sætning, skal du sætte komma imellem.

Fx: Peter løb en tur, og Julie bagte en kage.

X O

X O

Udsagnsled = O

Et udsagnsord der beskriver en handling.

Handlingen kan både være sket i fortiden (datid) eller være noget, der sker lige nu (nutid).

Du finder udsagnsleddet ved at sætte jeg foran ordet. Fx: Jeg løb.

Grundled = X

Fortæller **hvad** eller **hvem**, der gør det, som udsagnsleddet beskriver.

Du finder grundledet ved at spørge: Hvad eller hvem + udsagnsled.

Fx: **Hvem** løb? Peter løb.
Peter = grundled X

Find O og X og sæt komma.

Brug hjælpemetoderne, der står beskrevet i de to bokse ovenfor.

Jeg ringer til dig når jeg kommer hjem.

Vil du støvsuge mens jeg tager opvasken?

De kom ikke til festen fordi de var syge.

Mælken er for gammel og det er brødet også.

Udsagnsled O og grundled X

Find X og O og sæt komma.

Filmen var uhyggelig og det kunne jeg ikke lide.

Anton tabte spillet men det var sjovt alligevel.

Emma boede i Horsens i 10 år og nu bor hun i Vejle.

Vi kører nu hvis du vil med.

Emil købte blomster til Annika fordi han var forelsket i hende.

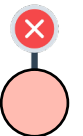
Jeg er stoppet til svømning fordi jeg hellere vil gå til håndbold.

Er kommaerne sat rigtigt i disse sætninger?

Tjek ved at sætte X og O. Sæt derefter kryds ud for det rigtige svar.

1. Selvom det var koldt, gik de en lang tur.

2. Jeg har lyst til is, og popcorn.

3. Karla skal lave lektier, men hun vil hellere se TV.

4. Mormor strikker trøjer til Filip, og Stine.

5. Pigen fik ondt i maven, fordi hun havde spist for meget.

6. Vil du helst have en grøn, eller en rød taske?

Flere udsagnsled og et grundled

En sætning kan godt have flere udsagnsled, men kun ét grundled.

Fx: Anton bagte og spiste selv hele kagen.

X O O

Her er to udsagnsled, men kun ét grundled, fordi det er Anton, der både bager og spiser. Derfor skal der ikke være komma. Man skal nemlig have to sæt X og O, før der skal være et komma.

Fx: Anton bagte kagen, og Emilie spiste den.

X O X O

Sæt X og O i sætningerne, og sæt komma ud fra reglerne i boksen.

1. Mikkel spiste pizza og drak cola.

2. Annika cyklede og Peter gik.

3. Jeg elsker chokolade og hader lakrids.

4. De tabte kampen og blev kede af det.

5. Jeg bliver hjemme og du tager afsted.

6. Harald går til håndbold og Mads går til karate.

7. Jeg spiser en sandwich og drikker et glas vand.

8. Vi har fri og I skal i skole.

Udsagnsled O og grundled X

Find X og O i teksten herunder og sæt kommaer.

Der var engang en dreng og han hed Harry Potter. Hans forældre døde da han var lille og derfor voksede han op hos sin tante og onkel.

Da Harry var 11 år gammel fik han et brev. Brevet var fra skolen

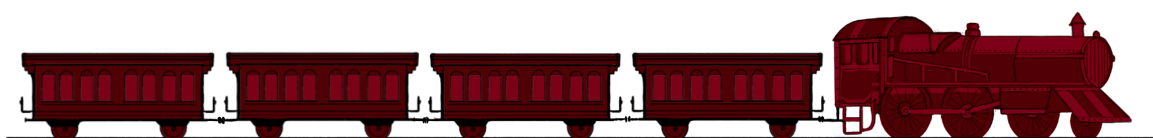

Hogwarts. Det var halvkæmpen Hagrid der leverede brevet til Harry.

Hagrid fortalte Harry at han var en troldmand og at Hogwarts var en skole for magikere. Harry blev meget glad og glædede sig til at starte på skolen. Harry og Hagrid tog til London og købte Harrys skolesager.

Harry købte mange forskellige ting og Hagrid købte en ugle til ham.

Da Harry skulle afsted til Hogwarts skulle han med et tog. På turen mødte han Ron og Hermione og de blev hans venner.

Komma før hv-ord

Det kan være besværligt at skulle finde X og O, hver gang man skal sætte komma. Derfor er denne regel god at huske: **Sæt altid komma før hv-ord.**

Hv-ord kaldes også spørgeord. Det er fx **hvad, hvorfor, hvordan, hvornår, hvem og hvis.**

Sæt komma i sætningerne.

Brug reglen i boksen ovenfor.

Du kan sætte X og O, hvis du bliver i tvivl.

1. Vi kører nu hvis du vil med.
2. Nanna vidste ikke hvornår Victor skulle komme.
3. Forfatteren havde flere idéer til hvad hans bog skulle handle om.
4. Ved du hvorfor himlen er blå?
5. Min bedstemor ved godt hvilken chokolade jeg bedst kan lide.
6. Jeg aner ikke hvordan man spiller ludo.
7. Planter har brug for vand hvis jorden er tør.
8. Jeg kan ikke forklare hvorfor jeg er bange for edderkopper.
9. Ved du hvem der kommer til festen på lørdag?

Komma før "der" og "som"

Hvis du i en sætning kan skifte "**der**" og "**som**" ud med hinanden, skal der komma foran.

Fx: Det var Anton, **der** havde ødelagt vassen.

Sætningen giver stadig mening, hvis "**der**" udskiftes med "**som**", og derfor skal der være **komma foran "der"**.

Sæt komma i sætningerne. Brug reglen i boksen.

1. Hvem er det der siger noget nu?
2. Det er Albert som altid kommer for sent.
3. Vi skal bruge en reol der er to meter høj.
4. Hvorfor er det altid mig som skal tage opvasken?
5. Det er Anna der plejer at vinde i spil.
6. Det er vækkeuret som ringer så højt.

Lav selv sætninger, hvor som og der kan udskiftes med hinanden.

Komma før "at", hvis...

Du skal sætte komma før **at**, hvis der **IKKE** kommer et udsagnsord bagefter.

Det kan fx være: at gå, at vide, at hoppe, at køre, at være osv.

I denne sætning skal der **ikke** komma:

Det er sjovt **at cykle**.

I denne sætning **skal** der komma:

Emma synes, **at Emil** er sød.

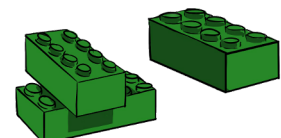
"Emil" er ikke et udsagnsord, og derfor skal der være komma.

Husk!
Hvis du bliver i tvivl, kan du altid sætte **X** og **O**.

Sæt komma i sætningerne. Brug reglen i boksen.

1. Vidste du at de taler fransk i Canada?
2. Jeg kan godt lide at spille fodbold.
3. Hun sagde at hun ikke kunne nå at komme.
4. Bedstemoren syntes at det var dejligt at have besøg.
5. Mikkell ville gerne have at læreren hjalp ham med opgaven.
6. Man skal huske at drikke meget vand.
7. Det er sjovt at bygge ting med lego.

Komma ved opremsning

Når man opremser flere ting, sætter man komma imellem ordene. Kommaerne står i stedet for **og** eller **eller**. Se eksemplerne herunder:

- ✓ Jeg skal bruge mælk, mel, sukker og æg.
- ✗ Jeg skal bruge mælk og mel og sukker og æg.
- ✓ Vil du cykle, gå eller løbe?
- ✗ Vil du cykle eller gå eller løbe?

Sæt komma i sætningerne. Brug reglen i boksen.

1. Huset er både stort smukt og hyggeligt.
2. Anja skal købe mel sukker smør æg og vanilje.
3. Jeg ved ikke hvad hvor eller hvem.
4. Vil du spise pizza burger eller hotdogs?
5. Jeg har hverken lyst til at se film spille spil eller gå en tur.

Hvad har du på dit værelse? Rems nogle af tingene op her:

Komma ved indskudt sætning

Regel
nr. 6

En indskudt sætning er en sætning, som kan tages ud af en længere sætning, så denne stadig giver mening.

Fx: Moren, som var forkølet, frøs meget.

X

O

Når der er indskudt sætning, bliver grundled (X) og udsagnsled (O) skilt ad af kommaer.

En indskudt sætning minder om en parentes. Den indeholder tit en ekstra information.

Sæt komma i sætningerne. Brug reglen i boksen.

1. Astrid som er min kusine kommer snart på besøg.
2. Vores hund som hedder Fido fylder snart 10 år.
3. Carl der sidder derhenne har fødselsdag i morgen.
4. Manden som kørte for hurtigt fik en bøde.
5. Nyborg der er en by ligger på Fyn.
6. Fra altanen som ligger på 5. sal kan man se hele byen.

Lav selv sætninger med indskudte sætninger.

Komma ved spørgende sætning

Regel
nr. 7

Når man stiller spørgsmål, tilføjer man nogle gange **ikke** eller **vel** til sidst i sætningen.

Fx: Du går da ikke nu, **vel**?

Det kaldes en spørgende tilføjelse, og dem skal man sætte komma foran.

Sæt komma i sætningerne. Brug reglen i boksen.

1. Det vil du gerne ikke?
2. Jonas kommer ikke i dag vel?
3. Din taske er blå ikke?
4. Jeg har ikke spinat siddende i tænderne vel?
5. Emma skal med til dans, ikke?
6. Du vil helst sove længe i morgen ikke?

Skriv selv sætninger med spørgende tilføjelser.
